

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Ректор

Галина ПОНОМАРЬОВА

2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з дисциплін

«Дошкільна педагогіка», «Дитяча психологія», «Теорія та методика
ознайомлення дітей з природою», «Дошкільна лінгводидактика», «Теорія та
методика образотворчої діяльності дітей дошкільного віку», «Теорія та
методика ФЕМУ у дітей дошкільного віку», «Теорія та методика фізичного
виховання дітей дошкільного віку»

для вступників:

галузь знань 01 Освіта

спеціальності 012 Дошкільна освіта

за ступенем магістра

Харків – 2023 р.

Програма фахового вступного випробування з дисциплін «Дошкільна педагогіка», «Дитяча психологія», «Теорія та методика ознайомлення дітей з природою», «Дошкільна лінгводидактика», «Теорія та методика образотворчої діяльності дітей дошкільного віку», «Теорія та методика ФЕМУ у дітей дошкільного віку», «Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної освіти
Протокол № 8 від «12» січня 2023 року

Завідувач кафедри Марина РОГАНОВА

Погоджено
на засіданні Приймальної комісії

Протокол № 1 від «16» листопада 2023 року

Голова Приймальної комісії Галина ПОНОМАРЬОВА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування з дисциплін «Дошкільна педагогіка», «Дитяча психологія», «Теорія та методика ознайомлення дітей з природою», «Дошкільна лінгводидактика», «Теорія та методика образотворчої діяльності дітей дошкільного віку», «Теорія та методика ФЕМУ у дітей дошкільного віку», «Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

У програмі з кожного навчального предмета, що включений до фахового вступного випробування пропонується перелік тем, за якими розроблені тестові завдання та основна література для підготовки студентів.

Умови проведення фахового іспиту в дистанційній формі

Фахові вступні випробування проводяться в 1 день за тестовими технологіями. Випробування проводяться на онлайн-платформі з одночасним підключенням всіх вступників. Завдання складаються з 30 тестових питань з варіантами відповідей на кожне, де правильною відповіддю може бути лише одна.

Вступники в синхронному режимі отримують тестові завдання в електронній формі. На виконання завдань відводиться 90 хвилин. Після закінчення роботи над тестовими завданнями вступники надсилають свої відповіді.

Критерії оцінювання

Тестове завдання містить 30 питань з варіантами відповідей, серед яких слід вибрати одну правильну і позначити її.

Наприклад: 1 – а.

Правильні відповіді дають можливість отримати максимальну кількість балів – 200.

Таблиця переведення тестових балів фахових вступних випробувань

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
1-9	Не склав
10	100
11	105
12	110
13	115
14	120
15	125
16	130
17	135
18	140
19	145
20	150
21	155
22	160
23	165
24	170
25	175
26	180
27	185
28	190
29	195
30	200

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тестові завдання з дисципліни *«Дошкільна педагогіка»* для вступників передбачають виявлення у вступників рівня засвоєння знань навчально-програмового матеріалу за такими темами:

1. Основні поняття (категорії) дошкільної педагогіки

Предмет і завдання виховання дітей дошкільного віку. Поняття «розвиток», «формування», «навчання», «освіта», «самовиховання», «спадковість», «педагогічний процес», система педагогічних дисциплін. Джерела розвитку дошкільної педагогіки.

2. Мета, завдання і принципи виховання.

3. Сучасна система дошкільної освіти

Типи дошкільних навчальних закладів та їх функції. Основні документи про освіту. Базовий компонент дошкільної освіти України, Програма Дитина.

4. Педагогічна думка минулого та сучасності

Педагогічні думки Я.А. Коменського, Ф. Фребеля, Й. Песталоцці, В.О. Сухомлинського, А. С. Макаренка, С. Ф. Русової, К. Д. Ушинського та інших щодо визначення мети виховання дітей.

5. Ранній вік

Періодизація раннього віку. Освітні завдання. Зміст виховання дітей раннього віку. Педагогічна просвіта молодих батьків.

6. Розумове виховання дітей дошкільного віку

Поняття про «розумовий розвиток» і «розумове виховання». Розумове виховання дітей в працях західно-європейських, російських та українських педагогів (Я. Коменський, Й. Песталоцці, Р. Фребель, М. Монтессорі, К. Ушинський, С. Русова, Л. Виготський, О. Запорожець, Т. Поніманська). Сучасні проблеми розумового розвитку дітей дошкільного віку. Мета, завдання, зміст, форми і методи розумового виховання. Система сенсорного виховання. Поняття про сенсорний розвиток, сенсорне виховання, сенсорну культуру, сенсорні еталони, завдання і зміст. Основні періоди засвоєння сенсорних еталонів у дошкільному віці.

7. Моральне виховання дітей дошкільного віку

Поняття про мораль. «Моральне виховання», «моральний розвиток», «моральна культура». Розвиток теорії морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання. Я.А. Коменський, Й. Песталоцці, К. Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, В. Сухомлинський про моральне виховання. Мета, завдання, зміст, форми і методи морального виховання.

8. Трудове виховання дітей дошкільного віку

Мета, завдання, зміст, форми і методи трудового виховання. Особливості трудової діяльності дошкільників. Види праці дітей. Зміст і виховне значення кожного виду праці дітей.

9. Естетичне виховання дітей дошкільного віку

Мета естетичного виховання. Завдання, зміст естетичного виховання. Засоби естетичного виховання: естетика побуту, твори мистецтва, природа, спеціальне навчання самостійна художня діяльність дітей, естетична поведінка, свята. Методи естетичного виховання за головною педагогічною метою,

методи за загальною та спеціальною спрямованістю, методи навчання художній діяльності.

10. Виховання дітей у грі

Особливості гри як засобу всебічного розвитку дитини: гра як активна форма пізнання навколишньої дійсності; гра як свідомо і цілеспрямована діяльність; як вільна, самостійна діяльність; наявність творчої основи; емоційна насиченість. Класифікація дитячих ігор, їх значення, види.

11. Навчання дітей в дошкільному закладі

Види і форми навчання дітей дошкільного віку за організацією дітей (індивідуальна, групова, фронтальна). За провідною діяльністю: дидактична гра, екскурсія, заняття. Основні поняття дошкільної дидактики. Дидактичні принципи навчання. Характеристика заняття як основна форма навчання.

12. Методи навчання

Класифікація методів навчання за джерелом знань: наочні, словесні, практичні. За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний (відтворюючий), проблемний, дослідницький.

13. Особливості підготовки дітей до школи

Форми і методи взаємодії ЗДО і школи по підготовці дітей до школи. Зміст загальної та спеціальної готовності дітей.

14. Взаємодія сім'ї і дошкільного навчального закладу

Роль сім'ї у формуванні особистості дитини. Особливості сімейного виховання дошкільників. Форми взаємодії дошкільного закладу із сім'єю.

15. Адаптація дитини до ЗДО.

Причини дезадаптації малюка до дошкільного закладу. Умови успішної адаптації дитини до ЗДО.

Тестові завдання з дисципліни *«Дитяча психологія»* для вступників передбачають виявлення у вступників рівня засвоєння знань навчально-програмового матеріалу за такими темами:

Сутність, об'єкт і предмет дитячої психології. Галузі дитячої психології. Завдання дитячої психології. Зв'язки дитячої психології з іншими науками.

Теоретичні та методологічні засади дитячої психології. Система принципів дитячої психології.

Методи дитячої психології.

Виникнення і розвиток дитячої психології.

Проблеми розвитку психіки. Психічний і особистісний розвиток людини. Умови психічного розвитку. Суперечності і детермінанти розвитку. Загальні закономірності розвитку особистості.

Періодизація психічного розвитку. Критерії періодизації психічного розвитку. Хронологічний, біологічний, соціальний і психологічний вік. Структурні компоненти психологічного віку. Проблема провідної діяльності. Періодизація Д.Б. Ельконіна та її значення для дитячої психології.

Психологія дитинства. Початок людського життя. Особливості розвитку новонародженого. Психічний розвиток немовляти.

Психічний розвиток в ранньому дитинстві. Соціальна ситуація розвитку в період раннього дитинства. Розвиток спілкування. Діяльність в ранньому дитинстві. Розумовий розвиток дитини. Розвиток особистості та емоційної сфери в ранньому дитинстві. Криза трьох років.

Психічний і особистісний розвиток в дошкільному віці.

Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Спілкування дитини з дорослими та однолітками. Форми спілкування.

Провідна діяльність в дошкільному віці. Значення гри для розвитку дошкільника. Огляд теорій гри. Розвиток гри в дошкільному віці: основні етапи.

Продуктивні види діяльності в дошкільному віці. Значення дитячих малюнків для психодіагностики. Специфіка дитячого малюнка.

Конструктивна діяльність. Елементи трудової та навчальної діяльності.

Пізнання в дошкільному віці.

Сенсорний розвиток дошкільника. Накопичення уявлень про навколишній світ ознайомлення з сенсорними еталонами та їх систематизація. Розвиток відчуттів та сприймання.

Розумовий розвиток дошкільника. Розвиток мислення. Наочно-образне, образно – мовне мислення. Операції мислення. Особливості понять, суджень, узагальнень. Розвиток уваги, уяви, пам'яті. Довільність психічних процесів.

Розвиток емоційно – вольової сфери. Діяльність та розвиток емоцій. Умови розвитку моральних почуттів. Інтелектуальні емоції. Розвиток довольності поведінки дошкільника. Особистісна поведінка. Розвиток особистості дошкільника. Формування системи мотивів. Становлення самосвідомості. Самооцінка дошкільника.

Темперамент і характеристика дошкільника, їх врахування в навчально-виховній роботі. Розвиток здібностей та психологічні особливості обдарованості дітей дошкільного віку.

Психологічна готовність до шкільного навчання. Складові готовності до школи. Передумови формування позиції школяра. Адаптація дитини до школи. Рівні адаптації та рівні саморегуляції 6-7-річних дітей. Проблема психогенної шкільної дезадаптації.

Тестові завдання з ***«Теорія та методика ознайомлення дітей з природою»*** дають можливість перевірити засвоєння знань вступників з таких тем:

1. *Теоретико-методичні засади методики ознайомлення дітей з природою*

Визначення змісту знань дітей дошкільного віку про природу на основі державного стандарту дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти). Принципи відбору змісту знань дітей дошкільного віку про природу.

2. *Методи ознайомлення дітей з природою*

Необхідність використання різноманітних методів та прийомів ознайомлення дошкільників з природою. Залежність вибору методів ознайомлення дітей з природою від особливостей розвитку пізнавальної діяльності дітей різного віку та від змісту природничого матеріалу. Загальна

характеристика методів ознайомлення з природою. Класифікація методів ознайомлення дітей з природою.

Загальна характеристика наочних методів пізнання природи. Значення наочних методів у роботі з дітьми дошкільного віку. Класифікація наочних методів, безпосередні (спостереження природи та праці людей в природі) та опосередковані (використання ілюстративного матеріалу, моделей тощо) наочні методи. Навчально-виховне значення спостережень як методу пізнання природи. Характеристика спостереження як пізнавальної діяльності. Структура спостереження як методу ознайомлення дітей з природою. Види спостережень за тривалістю, за змістом, за дидактичною метою, за способом керівництва. Значення використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Види ілюстративного матеріалу. Використання технічних засобів для демонстрації наочного матеріалу на заняттях та в повсякденному житті.

Загальна характеристика практичних методів ознайомлення з природою, роль і місце практичних методів у роботі з дошкільниками. Класифікація практичних методів ознайомлення дітей з природою. Значення праці в природі як методу ознайомлення дітей з природою. Зміст праці в природі дітей різного віку. Форми організації праці дітей у природі. Роль і місце різноманітних видів ігор в ознайомленні дітей з природою. Дидактичні ігри природничого змісту, їх види та методика проведення з дітьми різного віку. Нескладні досліди як метод ознайомлення дітей з природою. Структура нескладного досліду та прийоми керівництва пізнавальною діяльністю дітей старшого дошкільного віку на різних етапах дослідницької.

Класифікація словесних методів ознайомлення дітей з природою. Розповіді вихователя як метод ознайомлення дітей з природою. Види розповідей та загальні вимоги до них. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід та вимоги до їх проведення. Дитяча художня література як засіб ознайомлення дошкільників з природою. Використання у ознайомленні з природою різноманітних літературних жанрів (казок та реалістичних оповідань, віршів, загадок, тощо).

3. *Форми організації роботи з дітьми о ознайомленню їх з природою*

Основні форми ознайомлення дітей з природою. Необхідність використання різноманітних форм. Заняття як важлива форма організації навчання дошкільників. Види і типи занять по ознайомленню дітей з природою в різних вікових групах. Структура заняття. Експерсії в природу як форма організації роботи з дошкільниками. Тематика та види експерсій природничого змісту. Структура експерсії. Методика підготовки до експерсії та її проведення. Цільова прогулянка як форма роботи щодо ознайомлення з природою, відмінність її від експерсії. Методика проведення цільової прогулянки. Щоденні прогулянки на майданчику дошкільного закладу, їх значення у ознайомленні з природою. Структура щоденної прогулянки. Зміст фенологічних спостережень на щоденних прогулянках. Методи та прийоми роботи вихователя під час прогулянки.

Необхідність у фіксації знань дітей про природу. Характеристика основних засобів фіксації знань дітей про природу.

4. *Створення умов у ЗДО для ознайомлення дітей з природою*

Куток природи як основна база ознайомлення дітей з природою. Навчально-виховне значення кутка природи. Вимоги до відбору об'єктів кутка природи та розміщення об'єктів кутка природи.

Значення ділянки дошкільного закладу як бази для ознайомлення дітей з природою. Вимоги до планування і озеленення ділянки. Основні елементи озеленення.

Тестові завдання з дисципліни *«Дошкільна лінгводидактика»*, передбачають виявити ступінь знань вступників з таких тем:

1. Наукові засади дошкільної лінгводидактики

Дошкільна лінгводидактика – педагогічна наука, яка вивчає закономірності розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах, специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування мовних навичок у дітей, форми, методи і прийоми навчання дітей рідної мови. Предмет, об'єкт, зміст і завдання методики розвитку мови як наукової дисципліни.

2. Історичний огляд становлення та розвитку теорії і методики розвитку рідної мови як науки

Є.І. Тихеева – основоположник методики навчання дітей рідної мови. Книги Є.І.Тихеевої «Розвиток мови дітей», «Ігри і заняття з маленькими дітьми». Діяльнісний підхід до розвитку мови дітей. Є.І. Тихеева про засоби й методи навчання дітей рідної мови: спостереження, дидактичні ігри та вправи, екскурсії-огляди, екскурсії, картини, заняття по живому слову.

Софія Русова. Її погляди на розвиток мови дітей. Концепції мовної освіти дітей дошкільного віку в Україні: єдність біологічного і соціального в мовленнєвому розвитку дітей; співвідношення діалектного і літературного мовлення; форми і методи навчання дітей мови.

Внесок В.О.Сухомлинського в розвиток ідей методики навчання дітей рідної мови. В.О.Сухомлинський про шляхи розвитку мови: подорожі в природу, розвиток поетичного слуху, навчання розповідання й самостійного складання казок, навчання грамоти.

3. Дидактичні основи розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Форми роботи з розвитку мовлення в дитячому садку. Заняття як основна форма роботи з розвитку рідної мови дітей. Види занять. Особливості занять з розвитку мови, ознайомлення з навколишнім, художньої літератури та навчання грамоти.

Методи й прийоми розвитку та навчання рідної мови в дитячому садку. Загальне поняття про методи й прийоми. Словесні методи, їх характеристика. Практичні та ігрові методи, їх характеристика. Наочні методи, їх характеристика, взаємозв'язок слова й наочності. Взаємозв'язок і взаємозалежність методів навчання. Прийоми навчання дітей рідної мови.

4. Теорія і методика становлення та розвитку мовлення дітей раннього віку

Значення мови в розвитку дітей раннього віку. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мови дітей з боку дорослих.

Перший рік життя. Становлення мови дітей першого року життя. Орієнтовні показники розвитку мови дітей. Шляхи розвитку мови дітей першого року життя: розвиток домовних проявів і наслідування звуків,

розвиток розуміння мови, навчання дітей вимови перших усвідомлених слів. Методика проведення ігор-занять з розвитку мови. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми першого року життя.

Другий рік життя. Характеристика мови дітей другого року життя. Розвиток розуміння мови, фонематичного слуху, активної мови дітей. Орієнтовні показники розвитку мови дітей. Методика проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика. Структура заняття. Використання на заняттях різноманітних прийомів навчання: показ з називанням, показ предметів у дії, зразок вихователя, повторення слів і речень, запитання, відшукування й упізнавання предметів, емоційно-ігрові прийоми. Використання картинок, показ інсценівок, читання й розповідання дітям (оповідання, казки, потішки, вірші).

5. Методика формування діалогічної та комунікативної компетенцій

Поняття зв'язного мовлення - види (діалогічне, монологічне). Діалог, полілог, монолог. Ситуативне й контекстове мовлення. Форми та функції зв'язного мовлення, їх розвиток протягом дошкільного віку. Особливості засвоєння дітьми дошкільного віку зв'язного мовлення. Сучасні дослідження проблеми розвитку зв'язного мовлення.

Методика розвитку діалогічного мовлення. Завдання і зміст розвитку діалогічного мовлення в ЗДО. Розмова вихователя з дітьми в повсякденному спілкуванні – метод розвитку діалогічної мови. Вимоги до організації розмов, їх тематика й зміст у кожній віковій групі. Методика організації й проведення розмов з дітьми. Прийоми активізації мовлення мовчазних та сором'язливих дітей.

Бесіда – основний метод розвитку діалогічної мови. Види, зміст і тематика бесід. Значення бесід для розумового, морального та естетичного розвитку дітей.

Методика проведення узагальнюючої бесіди: підготовка вихователя й дітей до бесіди, добір наочного, дидактичного, ілюстративного матеріалу та ТЗН до бесіди. Структура бесіди. Методичні прийоми розвитку діалогічної мови дітей у ході бесіди. Види запитань вихователя, вимоги до запитань та відповідей дітей.

Методика навчання дітей монологічної мови (розповідання). Види розповідей, їх класифікація, послідовність введення різних видів розповідей, їх місце на заняттях з розвитку мови. Характеристика методів і прийомів навчання дітей монологічної мови.

Переказ літературних творів. Добір літературних творів для переказу, вимоги до них. Вимоги до дитячих переказів (усвідомленість, послідовність, точність, образність і граматична правильність мови, інтонаційна виразність, елементи творчої доробки). Структурні компоненти заняття. Методичні прийоми навчання дітей переказу: запитання, план, спільний, відображений переказ, підказка, переказ за частинами, за ролями, за малюнками, з використанням ТЗН, ілюстративного матеріалу, від першої особи, переказ з елементами драматизації та інсценування. Особливості навчання переказу в різних вікових групах.

Описові розповіді, їх структура й прийоми навчання (за зразком вихователя: 1. Назва предмета (іграшки). 2. Ознаки. 3. Властивості. 4. Будова.

5. Дії предмета чи дії з ним. 6. Оцінка цього предмета, ставлення дитини до нього.). Сюжетні розповіді за однією іграшкою та набором іграшок (за ігровою сюжетною обстановкою). Добір іграшок, вимоги до них. Прийоми навчання розповідання за іграшками в різних вікових групах.

Навчання творчого розповідання. Роль чуттєвого досвіду, розвиток самостійності й творчої уяви в ході розповідей: складання розповідей за опорними словами, продовження розповіді (казки) вихователя, складання початку до кінцівки розповіді (казки) вихователя, творчі розповіді на тему, розповіді про смішні епізоди, розповіді про одного героя, розповіді-мініатюри (етюди), самостійне складання казок, небувальщин, складання розповідей, аналогічних прочитаним. Структурні компоненти заняття і методичні прийоми навчання творчому розповіданню Використання дидактичних ігор, вправ, мовних логічних задач у навчанні зв'язної мови. Їх види, зміст, місце на заняттях з розвитку мови та повсякденному спілкуванні.

6. Методика формування лексичної компетенції та ознайомлення дітей з довкіллям

Ознайомлення дітей з явищами навколишнього життя – основа словникової роботи. Зміст програми з ознайомлення дітей з навколишнім у різних вікових групах на заняттях та в повсякденному житті. Методи й прийоми ознайомлення дітей з навколишнім і словникової роботи.

Розглядання предметів і бесіда про них. Їх роль в ознайомленні дітей з якостями, властивостями предметів, матеріалів.

Дидактичні картини, їх місце в ознайомленні дітей з навколишнім і в словниковій роботі. Види дидактичних картин і вимоги до них. Прийоми активізації дітей під час розглядання дидактичних картин. Види бесід за дидактичними картинками й методика їх проведення на заняттях по ознайомленню з навколишнім.

Методи опосередкованого ознайомлення дітей з навколишнім і словникової роботи. Читання оповідань і віршів пізнавального змісту, відтворююча бесіда.

Дидактичні ігри й вправи, їх види, зміст і методика проведення в різних вікових групах.

7. Методика формування граматичної будови мовлення

Загальне поняття про граматичну будову мови. Значення засвоєння граматичної будови для мовного розвитку дітей та підготовки дітей до школи.

Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Завдання й зміст формування граматичної правильності мови в дитячому садку. Умови, необхідні для засвоєння норм граматики.

Шляхи й методи формування граматичної правильності мови. Дидактичні ігри та вправи, їх місце у формуванні граматичної будови мови.

Тематичні заняття на формування граматичної правильності мови, методика їх проведення. Формування граматичної правильності мови в повсякденному житті та на заняттях з інших розділів програми.

8. Методика формування фонетичної компетенції

Поняття фонетичної компетенції. Передумови виховання звукової культури мови в дитячому садку: розвиток слухового й мовно-рухового аналізаторів, фонематичного слуху, гігієна нервової системи, охорона органів

слуху, мови, носоглотки; правильна мова оточуючих, активна мовна практика, наявність дидактичного матеріалу, спільна робота дитячого садка й сім'ї.

Завдання й зміст формування фонетичної компетенції. Прийоми індивідуальної перевірки звуковимови дітей.

Система роботи щодо виховання звукової культури мови: розвиток слухової уваги, фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, інтонації. Фронтальна та індивідуальна робота з дітьми.

Дидактичні ігри й вправи на виховання звукової культури мови.

Види занять, їх структура, обладнання наочним і дидактичним матеріалом. Методика їх проведення в різних вікових групах.

Виховання виразності мови. Завдання й зміст цієї роботи в різних вікових групах. Навчання виразності мови на заняттях, прийоми роботи.

Виховання звукової культури на інших заняттях та в повсякденному житті.

Тестові завдання з *«Теорія та методика образотворчої діяльності дітей дошкільного віку»*, спрямовані на перевірку якості теоретичних і практичних знань за такими темами:

1. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.

Види образотворчої діяльності в дошкільних навчальних закладах. Роль занять образотворчої діяльності у навчанні, вихованні й розвитку дітей.

2. Становлення методики керівництва образотворчою діяльністю дітей як науки та її зв'язок з психологією, фізіологією, педагогікою

3. Методи керівництва образотворчою діяльністю дітей.

4. Шляхи й методи активізації творчої діяльності дітей у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

5. Форми організації образотворчої діяльності дітей у дошкільному навчальному закладі.

Тестові завдання з *«Теорія та методика ФЕМУ у дітей дошкільного віку»* спрямовані на перевірку якості теоретичних і практичних знань за такими темами:

1. Формування елементарних математичних уявлень у дітей

Історія розвитку числа та лічби Письмова нумерація. Системи числення та їх розвиток.

Основні математичні поняття: множина, елементи множини, відношення, операції над множинами; число, натуральний ряд, лічба, цифра, форма, величина та ін.

Становлення та розвиток методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

С.І. Тихеева, Ф.Н. Блехер, Г.М. Леушина та ін. про формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку, розроблені ними програми та методичні посібники.

Внесок Г.М. Леушиної в теорію та практику формування елементарних математичних уявлень у дошкільників.

Сучасний стан методики навчання дітей математики. Внесокчених України в її розробку (Г.С. Костюк, М.М. Макляк, Ц.В. Богданович, О.К. Грибанова, В.К. Котирло, З.Є. Лебедева та ін).

Перспективи розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього дошкільного віку.

2. Значення та завдання формування елементарних математичних уявлень у дітей у дитячому садку

Роль математичних знань у всебічному розвитку дошкільників та підготовці їх до школи. Математика – важливий засіб інтелектуального розвитку дитини.

Завдання з формування елементарних математичних уявлень у дошкільників (освітні та виховні). Загальна характеристика змісту, форм і методів навчання дітей основ математики. Основні показники математичного розвитку дітей.

3. Організація навчання математики дітей дошкільного віку.

Планування та облік роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей

Реалізація основних дидактичних принципів навчання у процесі формування математичних уявлень у дошкільників.

Зміст навчання математики в дитячому садку. Форми організації навчання: колективна, індивідуальна і робота підгрупами. Інтеграція різних видів дитячої діяльності і різних видів занять – важлива умова формування кількісних, просторових, часових уявлень у дошкільників. Методи навчання дітей математики. Ігри та ігрові вправи в навчанні.

Специфіка організації та методика проведення занять з математики. Забезпечення пізнавальної активності дитини на заняттях. Особливості організації навчання математики в різновіковій групі дитячого садка. Планування роботи з математики в дошкільному закладі. Види та форми планування.

4. Формування у дітей знань про кількість, число. Навчання лічби та обчислювальній діяльності

Етапи розвитку лічбової діяльності. Сенсорна основа у формуванні уявлень і понять про множину. Особливості сприйняття та відображення множини дітьми раннього віку.

Навчання дітей групуванню предметів за різними ознаками.

Формування уявлень про рівність та нерівність множин.

Розуміння та засвоєння дітьми виразів: стільки-скільки; більш – менш; порівну, по одному, жодного.

Методика ознайомлення дітей з множинами в різних вікових групах.

Завдання навчання дітей лічби в різних вікових групах дитячого садка.

Утворення чисел на основі порівняння множини і дій з величинами.

Навчання дітей кількісної та порядкової лічби. Правила лічби. Лічба за участю різних аналізаторів.

Особливості розвитку у дітей уявлень про натуральний ряд чисел. Засвоєння взаємозворотніх відносин між числами, які знаходяться поруч.

Підготовка дітей до обчислювальної діяльності: знайомство з цифрами, умовними знаками (плюс, мінус, дорівнює). Вивчення кількісного

складу числа з одиниць на конкретному матеріалі, склад числа з двох менших чисел.

Особливості обчислювальної діяльності дітей старшого дошкільного віку. Сприйняття, розуміння арифметичної задачі дітьми сьомого року життя.

Методичні прийоми та послідовність роботи з арифметичними задачами та прикладами.

5. Формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання

Поняття про величину предметів. Основні якості величини. Особливості сприйняття величини предметів у ранньому та дошкільному віці. Чуттєве пізнання – основа формування уявлень про протяжність. Роль слова в сприйнятті та порівнянні величини предметів.

Методика навчання дітей засобом обстеження та порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою; ознайомлення з вагою та об'ємом. Розвиток окоміру.

Формування у дітей уявлень про вимірювання різних величин за допомогою умовної міри та загальноприйнятих мір.

6. Формування у дошкільників уявлень та понять про форму предметів

Геометрична фігура як еталон сприйняття форми предметів. Особливості сприйняття дітьми предметів та геометричної фігури. Обстежувані дії та їх роль у пізнанні форми. Роль слова в сприйманні та формуванні уявлень про форму.

Завдання та засоби ознайомлення дітей з формою предметів. Методика навчання дітей вміння розрізняти та називати геометричні фігури. Групування та порівняння геометричних фігур за різними ознаками. Використання дидактичних ігор та вправ у класифікації уявлень про форму.

7. Формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку

Поняття про простір та просторові орієнтири. Генезис просторових орієнтирів у дітей.

Завдання з формування у дітей уявлень та понять про простір.

Методика формування у дітей уявлень та понять про простір. Методика формування орієнтування у просторі у дітей різних вікових груп: розрізнення основних напрямків від себе, від предметів; визначення предметів у відношенні один до одного.

Ознайомлення дітей з планом та масштабом.

Дидактичні ігри та вправи для розвитку орієнтації у просторі.

8. Формування уявлень і понять про час у дітей дошкільного віку

Час і його ознаки. Особливості сприйняття часу дітьми різного віку. Завдання, зміст ознайомлення з системою мір: доба, тиждень, рік, місяць. Розвиток чуття часу у дітей старшого дошкільного віку; здібності планування в часі діяльності, регулювання темпу та режиму роботи з формування, в залежності від відведеного часу та обсягу роботи. Єдині просторово-часові уявлення у дітей.

9. Наступність у роботі дитячого садка, школи та сім'ї у навчанні дітей математиці

Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей у дитячому садку. Наступність у змісті та методах навчання математики. Особливості математичної підготовки дітей до школи. Форми та методи спільної роботи з сім'єю з навчання дітей математики.

Тестові завдання з дисципліни *Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку* дають можливість перевірити засвоєння знань вступниками основ професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників з таких тем:

1. Предмет теорії і методики фізичного виховання

Предмет та основні поняття теорії і методики фізичного виховання. Предмет теорії фізичного виховання дошкільників, вивчення основних понять теорії фізичного виховання. Зв'язок теорії фізичного виховання з суспільними, природничими, педагогічними науками.

2. Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку

Комплексний підхід у здійсненні завдань фізичного виховання. Конкретизація завдань фізичного виховання з урахуванням особливостей розвитку дітей в кожному віковому періоді. Комплексний підхід у здійсненні фізичного виховання

3. Основи навчання дітей руховим діям. Навчання, як процес формування рухових умінь, навичок, рухових якостей. виховання й розвиток дітей у процесі фізичного виховання

Зміст навчання в процесі фізичного виховання. Виховуючий і розвиваючий характер навчання. Дидактичні принципи в навчанні рухів.

Поняття про рухові уміння і навички. Класифікація і загальна характеристика методів і прийомів навчання фізичних вправ:

4. Методика навчання дітей основним рухам.

Визначення, види, значення і загальна характеристика основних рухів (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання вправи у рівновазі).

5. Методика навчання дітей загальнорозвиваючих та стройових вправ.

Загальна характеристика, значення. Класифікація загальнорозвиваючих вправ. Використання предметів і вимоги до них. Підготовка, прийоми роздачі і збору предметів, їх розміщення. Термінологія і правила запису загальнорозвиваючих вправ. Характеристика вихідних положень тулуба, ніг, рук. Методика навчання загальнорозвиваючих вправ

6. Рухливі ігри. Особливості методики проведення рухливих ігор. Українські народні рухливі ігри.

Визначення і значення рухливої гри. Теорія розвитку рухливих ігор. Класифікація рухливих ігор. Варіантність рухливих ігор та їх ускладнення. Характеристика рухливих ігор для кожної вікової групи.

Методика проведення рухливих ігор

7. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня

Значення ранкової гімнастики (зарядки). Побудова ранкової і підбір вправ в залі і на повітрі (на майданчику). Складання комплексів ранкової гімнастики.

Методика проведення ранкової гімнастики з дітьми різних вікових груп

8. Фізкультурні заняття

Значення, завдання, структура і зміст фізкультурного заняття. Взаємозв'язок частин заняття. Тривалість заняття в цілому і його частин в різних вікових групах. Типи фізкультурних занять.

Методика проведення фізкультурних занять з дітьми різних вікових груп. Вимоги до підбору фізичних вправ на заняттях.

9. Активний відпочинок.

Фізкультурні свята, дні здоров'я. Значення фізкультурних свят, днів здоров'я у вирішенні завдань фізичного виховання. Особливості змісту і побудова фізкультурних свят, днів здоров'я. Вибір фізкультурного інвентарю та його святкове оформлення.

10. Створення умов для фізичного виховання у ЗДО

Значення матеріальної бази для роботи з фізичного виховання в дошкільному закладі. Вимоги до фізкультурного обладнання та інвентарю. Обладнання і його розміщення у фізкультурному залі, групових кімнатах.

Список рекомендованої літератури до курсу «Дошкільна педагогіка»

1. Базовий компонент дошкільної освіти
URL
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол.: Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л.Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко, А.С. Васильєва, М.С. Валгуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук. викон. орг. Київськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є., вид., доопр. та доп. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с
URL
<http://dnz156.edu.kh.ua/Files/downloads/ДИТИНА%20програма%20від%201%20до%207.pdf>
3. Валентьєва Т.І. Педагогіка дошкільна. Навчальний посібник. Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2015. 72с.
URL
<http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3419/1/Педагогіка%20дошкільна.pdf>
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. К. : Академвидав, 2008. 456 с.
URL <https://ua-referat.com/uploaded/navchalenij-posibnik--ponimanseka-ti-k-akademvidav-2006-456-c/index1.html>
5. Поніманська Т.І., Дошкільна педагогіка. Практикум / Т.І. Поніманська, І.М. Дичківська. К. : Видавничий дім «Слово», 2004. 576 с.
6.
URL <https://www.kspu.edu › FileDownload.ashx>

Список рекомендованої літератури до курсу «Дитяча психологія»

1. Базовий компонент дошкільної освіти. / Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України – Піроженко Т. О. 37с.

URL:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: В. О. Огнев'юк ; авт. кол. : Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко та ін. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с. URL <https://f.osvita.city/file/35/osvitnya-programa-ditina-nmc.pdf>
3. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
URL http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/det_psix.pdf
4. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с. URL http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3426/Dytiacha_psykholohiia.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: практикум. Рівне : Волинські обереги, 2008. 320 с.
URL <https://subj.ukr-lit.com/dityacha-psixologiya-pavelkiv-r-v/>
6. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія : навчальний посібник для самостійної роботи студентів. Київ : Академвидав, 2010. 432с.
URL <https://westudents.com.ua/knigi/498-dityacha-psihologiya-pavelkv-rv.html>.

Список рекомендованої літератури до курсу «Дошкільна лінгводидактика»

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.М. Гавриш // За ред. А.М. Богуш. – К.: Вища школа, 2007. 542 с. URL <http://surl.li/glwly>
2. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: Навч.-метод. посіб / Н. Гавриш. – К.: ВД „Шкільний світ”: Вид. Л. Галіцина, 2006. 119 с.
3. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі / За ред. А.М. Богуш. К.: Вища школа, 1992. 414 с. URL <http://surl.li/glwok>
4. Методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку: навч. посібник укладачі : Л. М. Єфименко, Ю. В. Сирова; Харків : КЗ «ХГПА», 2019 – 110 с. URL <http://surl.li/glwnc>

Список рекомендованої літератури до курсу «Теорія та методика образотворчої діяльності дітей дошкільного віку»

1. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах: малювання, ліплення, аплікація: планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Харків : Ранок, 2007. 224 с.: малюнки.
URL <https://kttmdiso.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/82-2020doc.pdf>
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : Ярина, 2016. 196 с. : іл.
URL <https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/osnovy-obrazotvorchoho-mystetstva-z-metodykoju-kerivnytstva>

3. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей молодшого віку : навч.-метод. посіб. Ч. 2. Івано-Франківськ, 2017. 246 с.: іл.

URL

<https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/obrazotvorche-mystetstvo-z-metodykoyu-navchannya-013-pochatkova-osvita/hnatiuk-2-chastyna>

4. Ликова І.О. Образотворча діяльність у дитячому садку: планування, конспекти занять, методичні рекомендації. метод. посіб. для спеціалістів дошкільних навчальних закладів. Харків : Веста: ТОВ Видавництво «Ранок». 2008. 215 с.

URL

<https://scholar.google.com/scholar?cluster=4784657486074099690&hl=en&oi=scholar>

5. Ликова І.О. Програма художнього виховання, навчання й розвитку дітей 2-6 років «Кольорові долоньки» Харків : Веста. Видавництво «Ранок». 2007.

URL

<https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=13845633128987908580&btnI=1&hl>

6. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник для студентів / За заг. ред. Г.В. Сухорукової. Київ : Видавний Дім «Слово», 2010. 376 с.

URL

<http://library.gnpu.edu.ua/index.php/14-sample-data-articles/322-sukhorukova-hv-dronova-oo-holota-nm-yantsur-la-obrazotvorche-mystetstvo-z-metodykoivu-vykladannia-v-doshkilnomu-navchalnomu-zakladi>

7. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 200 с.

URL

<https://condor-books.com.ua/gumanitarni-nauki/osnovi-obrazotvorchogo-mistectva-i-metodika-hudozhnogo-vihovannya-ditey.html>

Список рекомендованої літератури до курсу «Теорія та методика ознайомлення дітей з природою»

1. Основ природознавства з методикою в схемах та таблицях: навч. посіб. / упоряд.: Т.М. Дорошенко, В.В. Мацько. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 46с.

URL <http://surl.li/fucv>

2. Основи природознавства з методикою: практикум з навчальної дисципліни для студентів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка / Л. А. Присяжнюк, І. В. Карук, І. А. Стахова. Вінниця, 2018. 142 с.

URL <http://surl.li/glyps>

3. Танець Л.В. Формування у дітей передшкільного віку бажання берегти природне довкілля, запобігти негативному впливу людини на нього: навчально-методичний посібник. Вінниця: КЗ «ДНЗ №16 ВМР», 2018. 152с.

URL file:///C:/Users/User/Downloads/Navchalno_-_metodichniy_posibnik_p41iwo.pdf

4. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1993. 255 с.

URL <http://194.44.152.155/elib/local/skbn27562.pdf>

Список рекомендованої літератури до курсу «Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovooho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. Київ, 2001. 120 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/424146.pdf

3. Вільчковський Е.С. Критерії оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей дошкільного віку. Київ: ІЗМН, 1998. 62 с. URL: <http://surl.li/gmkqd>

4. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми: Університетська книга, 2008. 428 с. URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/014_312.pdf

5. Психолого-педагогічний інструментарій діагностики дітей дошкільного віку : навч.-метод. посібник / уклад. : А. І. Чаговець, С. В. Пехарева, М. С. Пивоваренко та ін. ; за заг. ред. М. В. Роганової ; Комун. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків : ФОП Фімільянов, 2018. 322 с. URL: http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2255/1/Kolos_1.pdf

6. Фізичне виховання ЗДО : метод. реком. / уклад.: А.І. Чаговець, М.С. Пивоваренко. Харків : ФОП Фімільянов С.Ф., 2019. 125 с. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1639/1/Pyvov-Met1.pdf>

7. Чаговець А. І. Краса тіла, краса душі – шлях до гармонії дитини : метод. посібник / А.А. Харківська, А.І. Чаговець, І.В. Апрелева та ін. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2021. 150 с.

8. Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах : лист Міністерства освіти і науки України від 02 верес. 2016 р. № 1/9–456. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKcEYtUWVYdmtGMVE/view>

Список рекомендованої літератури до курсу «Теорія та методика ФЕМУ у дітей дошкільного віку»

1. Березовська Л.І. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. ІваноФранківськ : НАІР, 2022. 252 с.
URL <http://surl.li/glxxr>
2. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень:навч.посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96с.
URL <http://surl.li/fnhro>
3. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»] Вид. 2-ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
URL <http://surl.li/glxs1>
4. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник / Упорядник Т. І. Пагута. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.
URL <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Metodyka-formuvannia-elementarnykh-matematychnykh-uiavlen.pdf>
5. Щербакова К.Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. Київ.: Вища школа, 1996. 213с.
URL <http://surl.li/glxsq>
6. Щербакова, К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників : навч. посіб. для студ. спец. «Дошкільне виховання» вищ. навч. закл. III, IV рівня акредитації. Європ. ун-т. Київ.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011. 261 с.
URL <http://surl.li/glxsx>